

Informace k metodice full cost

Problematicke *full cost* je v poslední době v souvislosti s řešením projektů VaVaI a vykazováním jejich nákladů věnována v Evropě i ČR značná pozornost. Jedná se o **vykazování skutečně vynaložených (plných) nákladů na projekt (zakázku)**, a to nákladů přímých i nepřímých. Sledování a vykazování přímých nákladů na řešení projektu nedělá organizacím potíže, odlišné to však je u nepřímých nákladů, proto se současné diskuse zaměřuje na problematiku **skutečných nepřímých nákladů a metodiky jejich rozpočítávání na projekty VaVaI** (metodiky full cost). Jedná se o oblast, která zatím není jednotně upravena a aplikována v pravidlech jednotlivých poskytovatelů ani interních směrnicích řešitelských organizací.

Pravidla českých poskytovatelů se této otázce v jednotlivých programech značně liší. Častá je úhrada nepřímých nákladů **pevnou procentní sazbou ve výši stanovené poskytovatelem – tzv. flat rate**. Existují ale také programy a poskytovatelé, již vyžadují nebo umožňují využívání **metodik full cost** a tak vykazování a úhradu nepřímých nákladů skutečně vzniklých v organizaci. **Jedná se např. o projekty OP VaVpI MŠMT, programy Technologické agentury či Ministerstva zemědělství (NAZV) a další.** Požadavky na full cost metodiky a finanční kontroly takto vykázaných nákladů však zatím nejsou napříč všemi poskytovateli ani programy jednotné, což působí mnohé problémy příjemcům podpory. Snaha o lepší koordinovaný přístup na národní úrovni vyústila v organizaci konference: „Full cost: výzva či hrozba“, která se uskutečnila v Brně dne 11. října 2012.

V Evropě v současné době probíhá **komunitární program EU na podporu výzkumu, vývoje a demonstrací (7. RP, 2007 - 2013)**, ve kterém Evropská komise (EK) umožňuje úhradu nepřímých nákladů prostřednictvím flat rate i full cost. Požadavky EK na metodiky full cost jsou však velice komplexní a nepřehledné a jejich uplatňování je tak často považováno za příliš administrativně náročné. EK tak v současném **legislativním návrhu** pravidel nového **RP HORIZONT 2020 (2014 – 2020)** ve snaze o administrativní zjednodušení pravidel od využití metodik full cost ustupuje a navrhuje **pouze jedinou flat rate** ve výši 20 % přímých nákladů. Evropský parlament proti tomuto přístupu ostře vystupuje a navrhuje uplatnění full cost (hlasování v ITRE již proběhlo). Rada EU pro konkurenceschopnost legislativní návrh EK na jedinou flat rate podpořila, navrhla však vyšší sazbu o 5 %. Zasedání Rady EU předcházely ostré diskuse mezi členskými státy na setkáních Pracovní skupiny pro výzkum (orgán Rady EU). Zatímco ČR a řada starých členských států v čele s Německem, Velkou Británií, Španělskem a Nizozemskem usilovaly o začlenění full cost do pravidel nového programu, většina nových členských států a např. Francie spíše podporovaly využití jediné flat rate. Nyní budou probíhat v Bruselu diskuse, na kterých se budou Rada EU, Evropský parlament a Evropská komise snažit najít společný kompromis.

Pravidla pro vykazování a úhradu nepřímých nákladů u dalších mezinárodních a národních programů i poskytovatelů v Evropě jsou velice různorodá. Full cost je podporován například poskytovateli ve Velké Británii, Irsku, Švédsku či Finsku, ale také některými jednotlivými institucemi a programy v dalších zemích.

Soukromé organizace většinou nemají s realizací metodik full cost problém, protože jsou již dlouhodobě zvyklé existovat v tržním prostředí a kalkulovat skutečné přímé i nepřímé náklady svých projektů, smluvního výzkumu i dalších aktivit (výjimku mohou tvořit např. malé a střední podniky). **Organizacemi, které se této problematice teprve začínají**

věnovat, jsou vysoké školy a veřejné výzkumné instituce. Ty musí v posledních letech reagovat na narůstající podíl účelového financování a pravidla poskytovatelů. Pokud organizace neznají skutečné náklady svých činností, nemohou rozhodovat, které oblasti aktivit a sektory podporovat a rozvíjet a které ne. A pokud nejsou v rámci nastaveného dotačního režimu schopny uhradit své skutečné náklady, může dojít i v případech, že podávají dobrý vědecký výkon k ohrožení jejich finanční stability a udržitelnosti.

Řada českých veřejných organizací již zahájila kroky k přípravě a aplikaci metodik full cost. Je to náročný proces jak z pohledu metodického, tak finančního, personálního a časového. Řada institucí, konkrétně vysokých škol, čerpá za tímto účelem dokonce **veřejné finanční prostředky z OP VK či v rámci Rozvojových programů pro veřejné vysoké školy.**

METODIKA FULL COST i FLAT RATE – výhody a nevýhody ve vztahu k pravidlům poskytovatelů

Flat Rate	Full Cost
+ administrativně jednoduchá příprava rozpočtu, vykazování nákladů i následná finanční kontrola	– příprava rozpočtu, vykazování nákladů i následná finanční kontrola musí odrážet požadavky poskytovatele i interní metodiku příjemce
+ kontroly ze strany poskytovatele v případě použití flat rate nemusí kontrolovat uplatněné náklady ve stanoveném limitu flat rate (i když tyto náklady musí být doložitelné účetními doklady pro kontroly finančních úřadů z hlediska účetnictví)	– nutnost kontroly metodiky a uplatňovaných nákladů ze strany poskytovatele (riziko nálezů auditu a vracení finančních prostředků; nároky na poskytovatele) a tím pádem větší administrativní náročnost
+ lehce využitelné všemi příjemci	– nemožnost využití institucemi, které zatím metodiku full cost nemají
+ není nutný koordinovaný přístup napříč poskytovateli účelové podpory	– odlišné požadavky poskytovatelů na metodiku full cost komplikují využívání metodik příjemci, protože je nutí vytvářet více účelových metodik
– nezohledňuje rozdílné zatížení nepřímými náklady u různých příjemců a tak se účast v daném programu stává pro jedny více výhodná, zatímco jiné může od účasti v programu odradit	+ umožňuje vykazovat a hradit skutečné náklady a tak zohledňuje rozdílnou nákladovou náročnost aktivit realizovaných různými příjemci a tak žádné instituce finančně nezvýhodňuje
– nízká sazba nutí příjemce dotovat účast v projektu z jiného zdroje (např. z jiných dotačních zdrojů či jejich ekvivalentů), což může vést k ohrožení finanční stability a udržitelnosti institucí, k převádění nepřímých nákladů do přímých a zkreslování tak věrného obrazu účetnictví	+ zohledňuje skutečnost, že instituce musí být schopné uhradit své skutečné náklady a zajišťuje nákladovou transparentnost instituce.
– vysoká sazba vede k potenciální ziskovosti projektu a využití financí vůči jiným zdrojům příjemce, což může být	

interpretováno jako neoprávněné použití dotace	
– způsobuje v případě nízké sazby porušování podmínek hospodářské soutěže, neboť dofinancování nepřímých nákladů z jiných veřejných (dotačních) zdrojů může zejména při komercializaci výsledků vést k dumpingovým cenám	+ omezuje riziko výskytu „cenového dumpingu“ při žádostech o účelovou podporu či kalkulaci cen smluvního výzkumu, zamezuje přelévání veřejné podpory do soukromého sektoru
– neumožňuje nákladové srovnávání žadatelů o veřejné (dotační) zdroje	+ umožňuje nákladové srovnávání s obdobnými institucemi v oboru